

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 19 september 1914 kl. 5 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande angående beräkning av bevil- ningarna för år 1915.

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, frih. C. J. Beck-Friis, Ollas A. Ericsson, Kobb, frih. Fleming, Bäckström, Jespersion, frih. Palmstierna, Röing, Sandler, Källman, Jonsson i Hökhult, Johan Östberg, Forssman, Berg i Staby och Hamrin.

Av Kungl. Maj:ts till innevarande riksdag avlåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behov inhämtas, att vid beräkningen av statsverkets tillgångar för de behov, som vid statsregleringen innevarande riksdag borde fyllas, uppskattningen av den avkastning, som statens nuvarande inkomstkällor kunde antagas lämna år 1915, i huvudsak byggts på den utredning och de beräkningar, som legat till grund för den vid årets förra riksdag framlagda statsverkspropositionen. I sådant hänseende har också, på sätt framgår av statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 maj 1914, varav utdrag åtföljt den föreliggande statsverkspropositionen, chefen för finansdepartementet åberopat den motivering, som enligt statsrådsprotokoll över finansärenden den 14 januari 1914 lämnats av dåvarande departementschefen.

Statskontoret har ock i underdånig skrivelse den 9 sistlidna april meddelat, att, sedan förslag till beräkning av statsverkets inkomster för 1915 lämnats i skrivelser den 11 och den 27 december 1913, vilka funnos bilagda statsverkspropositionen till förra riksdagen, några förhållanden icke inträffat av beskaffenhet att föranleda statskontoret att föreslå vidtagande av ändring i de uppgjorda beräkningarna.

Då i det följande statskontoret citeras, avses, där ej annat särskilt *Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 7 saml. 29 häft. (Nr 35.) 1*

angives, vad statskontoret i vidkommande hänseende anført i sina nyssberörda bägge skrivelser.

Efter dessa erinringar får utskottet övergå till att jämlikt 40 § riksdagsordningen avgiva förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för nästkommande år med tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder, och upptagas här nedan de olika bevillningarna i den ordning, vari de förekomma i föreliggande statsverksproposition.

Vid denna inkomstberäkning har utskottet övervägt, huruvida icke, med hänsyn till den i följd av krigsutbrottet i Europa inträdda krisperioden, åtskilliga inkomstitlar borde upptagas till lägre belopp än de av Kungl. Maj:t föreslagna. I sådant fall skulle utskottet givetvis hava att, jämlikt nämnda 40 § riksdagsordningen, föreslå sättet för bevillningens motsvarande ökning. Då beträffande flertalet inkomstitlar något vägledande material icke står till buds för ens ett approximativt bedömande av den eventuella inkomstminskningens belopp, har utskottet emellertid saknat en viktig förutsättning för uppgörande av förslag till en sådan ökning och därför ansett sig kunna föreslå nedsättning endast av den beräknade inkomsten av inkomst- och förmögenhetsskatten, där föreliggande statistik möjliggjort en approximativ beräkning. Nämnda nedsättning kommer icke att nödvändiggöra någon ny eller ökad bevillning. Beträffande övriga inkomstitlar måste utskottet inskränka sig till en allmän reservation i avseende å hållbarheten av de på normala förhållanden byggda beräkningarna. De ändringar, utskottet ifrågasatt beträffande beräkningen av brännvinstillverkningsskatten och brännvinsförsäljningsmedlen, sakna samband med nu berörda förhållanden.

1:o.

Inkomst- och förmögenhetsskatten.

Om inkomst- och förmögenhetsskatten har statskontoret anført, att denna bevillning, som år 1911 influtit med 32,859,588 kronor och år 1912 med 35,261,170 kronor, enligt från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifter för innevarande år uttaxerats med 40,766,026 kronor 17 öre. Statskontoret har vidare yttrat: »avkortningarna torde, att döma efter erfarenheten från åren 1911 och 1912, kunna beräknas uppgå till ungefär 500,000 kronor. Det belopp, som för riksstatstutgifternas bestridande kan påräknas, uppgår således till omkring

40,200,000 kronor. Med avseende härå anser statskontoret, att — ehuru man icke för framtiden torde få alltför mycket räkna med uppåtgående konjunkturen — man utan åsidosättande av nödig försiktighet kan i riksstaten för år 1915 upptaga inkomst- och förmögenhetsskatten med ett till 42,000,000 kronor förhöjt belopp.»

Till ovannämnda statsrådsprotokoll den 14 januari 1914 har dåvarande departementschefen, med godkännande av statskontorets förslag, yttrat, att han icke hade någon anledning föreslå ändring i statskontorets beräkning, allra helst som man hade stort skäl att hoppas, att de av sistlidna riksdag fastställda nya formulären för deklARATIONERNAS avgivande, vilka formulär skulle användas från och med innevarande år, skulle komma att effektivt bidra därtill, att åtskilliga slag av inkomst bleve riktigare och fullständigare taxerade än hittills, och att sålunda ifrågavarande skatt skulle giva en bättre avkastning.

Med angivna belopp, 42,000,000 kronor, har ock denna inkomsttitel upptagits i Kungl. Maj:ts förevarande förslag till riksstat för år 1915.

Bevillningsutskottet har från statskontoret inhämtat, att ifrågavarande skatt år 1913 debiterats med 40,786,536 kronor 24 öre och, efter avdrag för avkortningar och restitutioner, beräknats till 39,838,755 kronor 66 öre, sålunda 361,244 kronor 34 öre mindre, än statskontoret beräknat. Enligt uppgifter från länsstyrelserna har innevarande år debiterats sådan skatt till belopp av 44,071,568 kronor 12 öre.

Utskottet.

Med avseende å förevarande inkomstkälla är med visshet att emotse en betydande nedgång under år 1915 såsom följd av krigets rubbningar inom handel och industri. Här torde ock, såsom ovan antytts, en viss möjlighet finnas för beräkning av minskningen.

Förhållandet är nämligen, att Sveriges industri till vida övervägande del och dess handel i stor omfattning drivas av aktiebolag; och beträffande aktiebolagens inkomstbeskattning föreligger statistiskt material. I sjätte delen av de genom finansdepartementet utgivna finansstatistiska utredningarna förekomma tabeller, utvisande för år 1912, bland annat, uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt särskilt för enskilda och med dem likställda personer och särskilt för inländska aktiebolag och solidariska bankbolag. Summan av uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt för nämnda år utgjorde i runt tal 35,717,000 kronor, därav på inländska aktiebolag och solidariska bankbolag belöpte likaledes i runt tal 10,930,000 kronor eller omkring $\frac{11}{36}$. Såsom nyss nämnts har Kungl. Maj:t beräknat inkomst- och förmögenhetsskatten i riksstaten för år 1915 till 42 mil-

joner kronor. $\frac{11}{36}$ härav utgör 12,833,326 kronor. Efter en jämn fördelning härav på årets tolv månader skulle på de fem sista komma omkring 5,350,000 kronor. I den del av sistnämnda belopp, som kan anses inflyta i skatt från bankaktiebolag och solidariska bankbolag, har man säkerligen icke anledning att beräkna någon väsentlig nedsättning. Detta förhållande torde berättiga till att nedsättningen av hela ifrågavarande post å 5,350,000 kronor icke beräknas till så högt belopp som eljest varit påkallat. Utskottet har tänkt sig en nedsättning med 50 procent och därmed kommit till siffran 2,675,000 kronor.

Även skattebidragen från enskilda och med dem likställda skattskyldiga torde med säkerhet kunna väntas utvisa en icke oväsentlig minskning. Detta gäller såväl inkomst- som förmögenhetsskatten. Beträffande den senare förtjänar anmärkas, att, särskilt i den mån aktier ingå i förmögenheter, de senare komma att i nästa års taxering ingå med sänkta belopp på grund av aktiernas reducerade värden vid innevarande års slut. Däremot kunna årets aktieutdelningar, vilka i de flesta fall säkerligen varit både bestämda och utdelade vid krisens början, anses i stort sett icke röna någon påverkan av de rådande förhållandena och sålunda icke komma att verka till nedgång i inkomstskattens belopp.

Att åstadkomma en ens tillnärmelsevis riktig uppskattning av den minskning i bidragen från enskilda och med dem likställda skattskyldiga, som måste förutses, torde icke låta sig göra. Utskottet har därför stannat vid följande beräkning.

Det belopp av över 44,000,000 kronor, varmed enligt vad ovan nämnts inkomst- och förmögenhetsskatten debiterats för innevarande år, skulle, med ett till 1,000,000 kronor beräknat avdrag för avkortningar och restitutioner, kunnat under normala förhållanden åberopas såsom stöd för en beräkning av inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1915 till 43,000,000 kronor. Efter vad nyss anförts, torde den motsedda reduktionen av aktiebolagens skattebidrag, avrundat uppåt, kunna sättas till 2,700,000 kronor. Minskningen i övrigt har utskottet ansett kunna upptagas till 1,800,000 kronor. Utgående från ovannämnda belopp av 43,000,000 kronor har utskottet sålunda ansett förevarande skattetitel kunna beräknas till 38,500,000 kronor.

Utskottet hemställer sålunda,

att inkomst- och förmögenhets-	
skatten måtte för år 1915 beräknas	
till.....	kronor 38,500,000: —
Transport kronor	38,500,000: —

Transport kronor 38,500,000: —

2:o.

Bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Statskontoret har anfört, att denna bevillning — vilken i riksstaten för år 1914 är upptagen med 1,450,000 kronor — enligt från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifter i taxeringslängderna för år 1913 debiterats med 1,715,463 kronor 17 öre, av vilket belopp, enligt erfarenheten från föregående år, omkring 120,000 kronor torde komma att avkortas. Vid sådant förhållande har statskontoret hemställt, att titeln i 1915 års riksstat måtte varda upptagen med 1,550,000 kronor, till vilket belopp i sådant fall även det å sjunde huvudtiteln anvisade extra ordinarie anslaget till »Bidrag till landsting och städer, som ej deltaga i landsting», finge upptagas.

I överensstämmelse härmed har denna inkomsttitel upptagits i förslaget till riksstat.

Enligt utskottet från statskontoret numera meddelad uppgift har för 1913 det debiterade beloppet uppgått till 1,717,528 kronor 21 öre och det influtna beloppet till 1,637,413 kronor 62 öre. Länsstyrelserna hava uppgivit, att för innevarande år debiterats bevillning till belopp av 1,799,559 kronor 95 öre, däruti emellertid bevillningen från Stockholms stad ingår med det år 1913 debiterade beloppet.

Utskottet hemställer,

att bevillningen av fast egendom samt av inkomst måtte för år 1915 beräknas till	kronor	1,550,000: —
Transport kronor		38,500,000: —
		<hr/> 40,050,000: —

Transport kronor 40,050,000: —

3:o.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Statskontoret har härom anført:

»Under denna titel sammanfattas de särskilda avgifter, som enligt nådiga förordningen den 23 oktober 1908 erläggas av vissa handlande och handelsexpediter samt för vissa offentliga föreställningar, varförutom hit även föras avgifter för rättigheter till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar.

De särskilda avgifter, som sålunda innefattas under ovanstående titel, hava enligt räkenskaperna uppdebiterats med:

	1910		1911		1912	
För rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar	1,439	84	1,439	84	2,389	84
Av vissa handlande och handelsexpediter	257,250	—	261,200	—	252,800	—
För vissa offentliga föreställningar...	76,332	08	70,055	90	77,141	15
Summa	335,021	87	332,695	24	332,330	49

Då skattebeloppet för åren 1911 och 1912 visar någon nedgång, och då dessutom från och med den 1 januari 1914 kommer att träda i kraft en viss ändring i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter (Sv. Förf.-saml. 1913 nr 212), vilken ändring åtminstone i någon mån kan verka sänkande på denna bevillning, torde försiktigheten kräva,

Transport kronor 40,050,000: —

Transport kronor 40,050,000: —

att inkomsttiteln i 1915 års riksstat icke upptages till högre belopp än för år 1914 eller 300,000 kronor.»

Med detta belopp har denna inkomsttitel ock ingått i förevarande förslag till riksstat.

Bevillningsutskottet, som från statskontoret inhämtat, att ifrågavarande inkomst under år 1913 debiterats med 341,766 kronor 77 öre och efter restitutioner influtit med 341,512 kronor 37 öre, hemställer ävenledes,

att bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter måtte för år 1915 beräknas till..... kronor 300,000: —

4:o.

Stämpelmedel.

Debiterade stämpelmedel, inberäknat arvsskatt, utgjorde:

år 1908	kronor	13,569,483: —
» 1909	»	11,696,288: —
» 1910	»	15,567,026: —
» 1911	»	17,763,683: —
» 1912	»	17,431,457: —
eller i medeltal för dessa fem år	»	15,205,587: —
samt år 1913	»	18,656,708: —

Enligt i finansdepartementet utarbetade uppgifter för åren 1909—1912 å beloppet av de stämplars, som använts till nedannämnda handlingar, har detta belopp utgjort:

Transport kronor 40,350,000: —

Transport kronor 40,350,000: —

	1909	1910	1911	1912
Handlingar till lagfartsprotokoll	3,414,602 ¹⁰	3,751,348 [—]	3,386,545 ⁵⁰	3,491,173 ¹⁰
Handlingar till inbrottsprotokoll	644,382 ⁰⁵	750,212 ⁵⁰	652,979 ⁶⁰	691,753 ⁸⁰
Handlingar till äkten- skapsförordsprotokoll ..	7,895 [—]	8,415 [—]	8,765 [—]	9,520 [—]
Handlingar till bouppteckningsprotokoll:				
Bouppteckningar	3,253,393 ⁸⁵	4,322,384 ⁸⁰	7,053,943 ¹⁰	5,392,652 ⁴⁰
Testamenten, till vilka hänsyn ej tagits vid bouppteckningens stämpelbeläggning	135 [—]	1,197 [—]	1,520 ⁸⁰	680 ⁶⁰
Morgongåvobrev	1 ⁵⁰	52 [—]	47 ⁷⁵	659 ⁷⁵
Avhandlingar om lösöre- köp	16,548 ⁶⁰	13,945 ²⁰	13,895 ⁵⁰	13,530 ⁶⁰
Summa kronor	7,336,957 ⁶⁰	8,847,554 ⁵⁰	11,117,697 ²⁵	9,599,970 ²⁵

Stämpelavgiften för spelkort, som utgör 50 öre för varje kortlek, har inbragt:

år 1908	kronor	152,063: —
» 1909	»	159,810: 50
» 1910	»	169,551: —
» 1911	»	171,102: —
» 1912	»	172,078: —
samt år 1913	»	182,876: 50

Enligt nådiga förordningen den 15 augusti 1913 (Sv. Förf.-saml. nr 191) har från och med den 1 september 1913 en ändring i gällande förordning angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper trätt i kraft, varigenom nämnda avgift vid köp av aktier och banklotter höjts med 50 procent. För-säljningsbeloppet för ifrågavarande slag av stämplat

Transport kronor 40,350,000: —

Transport kronor 40,350,000: —
 har, på sätt statskontoret uppgivit, enligt rikshuvud-
 boken utgjort:

år 1909.....	kronor	418,512: 70
» 1910.....	»	580,840: 85
» 1911.....	»	838,597: 55
» 1912.....	»	1,518,466: 10
samt år 1913	»	1,181,282: 71

Statskontoret, som approximativt beräknat försäljningen under år 1913 till 1,198,339 kronor 60 öre, varav 106,000 kronor ansåges motsvara den höjning, som inträtt efter den 1 september, framhåller, att följaktligen 1,092,339 kronor 60 öre utgjorde det belopp, som kunde vid en approximativ beräkning antagas angiva den inkomst å överlåtelsestämplar, som under år 1913 skulle hava kommit statsverket till godo, om ingen ändring skett i förordningen angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Med erinran att sedan år 1909 denna inkomst således kunde beräknas hava vuxit med 673,826 kronor 90 öre eller i medeltal per år ungefär 168,000 kronor, har dock statskontoret funnit, att, på grund av den matta stämning, som för det dåvarande vore rådande å fondmarknaden, det vore försiktigast att vid framtidsberäkningar avrunda nyssnämnda sifferbelopp nedåt till ungefär 150,000 kronor och antaga för år 1915 en inkomst å överlåtelsestämplar:

enligt äldre bestämmelser	kronor	1,400,000: —
enligt 1913 vidtagen ändring i gällande förordning	»	700,000: —
Summa kronor		2,100,000: —

Vidare har statskontoret i fråga om förevarande inkomsttitel uttalat, att den i stämpelmedelsinkomsten ingående arvsskatten kunde anses i ovanberörda, inom finansdepartementet upprättade statistik representeras av de för bouppteckningar och testamenten angivna belopp eller

Transport kronor 40,350,000: —

Transport kronor 40,350,000: —

för år 1909	kronor 3,253,528: —
» » 1910	» 4,323,582: —
» » 1911	» 7,055,464: —
» » 1912	» 5,393,333: —.

»Emellertid äro», säger statskontoret, »icke alla dessa sifferbelopp med varandra jämförliga. Genom nådiga förordningen den 23 april 1910 (Sv. Förf.-saml. nr 33), vilken trätt i kraft den 1 maj samma år, har en höjning av arvsskatten ägt rum, vilken beräknades medföra en ökad stämpeluppbörd med omkring 2,700,000 kronor om året. Beräknas med ledning härav de belopp, vartill arvsskatten skulle hava uppgått, om nämnda höjning icke ägt rum, finner man

för år 1909	kronor 3,253,528: —
» » 1910	» 2,523,582: —
» » 1911	» 4,355,464: —
» » 1912	» 2,693,333: —.»

Statskontoret har erinrat, att dessa siffror icke kunde anses antyda någon stegringstendens, vadan man för år 1915 borde räkna med deras medeltal, ökat med förenämnda 2,700,000 kronor, eller i runt tal 6,000,000 kronor.

Efter denna särskilda beräkning angående överlätelsestämplar och arvsskatt har statskontoret övergått till övriga stämpelmedel. Dessa utgjorde:

år 1909	kronor 8,024,247: —
» 1910	» 10,662,603: —
» 1911	» 9,869,621: —
» 1912	» 10,519,658: —.

För år 1915 anser statskontoret ifrågavarande stämpeluppbörd kunna beräknas till kronor 10,000,000: —

 Transport kronor 40,350,000: —

	Transport kronor	40,350,000: —
Läggas härtill för över-		
låtelsestämplar	kronor	2,100,000: —
och för arvsskatt	»	6,000,000: —
erhålles enligt statskontorets be-		
räkning	kronor	18,100,000: —
eller i runt tal 18,000,000 kronor.		

Statskontoret föreslår således, att i riksstaten för år 1915 må med 18,000,000 kronor upptagas stämpelmedel (därav beräknad arvsskatt 6,000,000 kronor).

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 14 januari 1914 har dåvarande departementschefen i detta ämne erinrat, att i 1914 års riksstat stämpelmedlen hade upptagits till 17,550,000 kronor, varav 7,000,000 kronor beräknats utgöra arvsskatt, och har departementschefen vidare yttrat:

»Mot de av statskontoret beräknade beloppen för arvsskatt och 'övriga stämpelmedel' har jag intet att anmärka. Däremot finner jag uppskattningen för överlåtelsestämplar vara väl hög. Utgår man därifrån, att, på sätt statskontoret beräknat, avkastningen av sistnämnda stämpelskatt under år 1913 utgjort omkring 1,100,000 kronor, varvid den från och med den 1 september 1913 tillämpade förhöjningen av skattesatsen med 50 procent lämnats ur räkningen, så torde man, då det synes vara försiktigast att icke räkna med någon starkare ökning av utbytet av denna skatt under de närmaste åren, icke böra uppskatta inkomsten för år 1915 av stämpelskatten i fråga till högre belopp än — skatteförhöjningen oräknad — 1,200,000 kronor och med iakttagande av denna förhöjning 1,800,000 kronor.

Jag anser sålunda, att stämpelmedlen böra för år 1915 beräknas till 17,800,000 kronor, därav arvsskatt 6,000,000 kronor.»

Sistnämnda beräkning har ock följts i den nu föreslagna riksstaten.

Utöver ovannämnda siffror har utskottet inhämtat,

Transport kronor 40,350,000: —

	Transport kronor	40,350,000: —
att under januari—juli månader innevarande år influtit i stämpel vid köp och byte av		
fondpapper	kronor	449,976: 72
stämpelavgift för spelkort.....	»	87,711: —
övriga stämpelmedel (inberäknat		
arvsskatt)	»	10,186,932: 97
eller således tillhopa	»	10,724,620: 69

Hade man kunnat räkna med att stämpelmedlen under var och en av årets återstående månader komme att inflyta med samma belopp, som i medeltal belöper på en var av de gångna månaderna, skulle man kunnat räkna med en årsinkomst för innevarande år av 18,385,000 kronor.

Genom de av innevarande riksdag beslutade nya grunderna för beskattning av gåva torde någon inkomstökning vara att påräkna. Ehuru en så oberäknelig faktor icke synes böra få inverka på beräkningen av förevarande inkomsttitel, erbjuder den dock i sin mån ett stöd för den gjorda uppskattningen.

Utskottet hemställer,

att stämpelmedlen, därav beräknad arvsskatt 6,000,000 kronor, måtte för år 1915 beräknas till..... kronor 17,800,000 —.

5:o.

Lastpenningar.

Lastpenningarna, som för första gången såsom självständig skattetitel förekomma i 1914 års riksstat, upptagas där till 700,000 kronor.

Enligt rikshuvudboken utgjorde de

år 1908	kronor	689,739: —
» 1909	»	668,977: —
» 1910	»	703,793: —
» 1911	»	705,975: —

Transport kronor 58,150,000: —

	Transport kronor	58,150,000: —
år 1912	kronor 751,318: —	
eller i medeltal för dessa fem år ...	» 703,960: —	
samt år 1913	» 815,353: —	

Statskontoret har påpekat den utpräglade stegringstendensen, som under förstnämnda fem år i medeltal uppginge till 15,395 kronor om året, men tillika erinrat, att de årliga inkomstbeloppen finge minskas med beloppet av restitutioner, som beträffande berörda fem år ansåges uppgå till högst omkring 3,000 kronor årligen.

För år 1915 anser statskontoret denna skattetitel kunna i riksstaten upptagas med ett belopp av 775,000 kronor.

Med detta belopp hava lastpenningarna också fått ingå i föreliggande statförslag, och har utskottet, som jämväl inhämtat, att de under januari—juli månader innevarande år belöpt sig till 473,390 kronor, intet att mot förslaget invända, utan hemställer,

att lastpenningarna måtte för
år 1915 beräknas till kronor 775,000: —

6:o.

Tullmedlen.

Tullmedlen, för år 1914 beräknade till 63,000,000 kronor, hava enligt räkenskaperna influtit med

år 1908	kronor 56,535,182: —
» 1909	» 57,826,423: —
» 1910	» 60,163,662: —
» 1911	» 59,841,290: —
» 1912	» 63,575,495: —
eller i medeltal för dessa fem år	» 59,588,410: —
samt år 1913	» 68,902,225: —

Ovanstående belopp motsvara nettouppbörden. Avdragna äro ej blott lastpenningarna, utan ock avkortningar och restitutioner.

Transport kronor 58,925,000 —

Transport kronor 58,925,000: —

Statskontoret har angående tulluppbörden anført, bland annat, följande:

»För januari—november innevarande år hava, enligt meddelanden från generaltullstyrelsen, de debiterade tullmedlen utgjort 65,389,587 kronor 8 öre och skulle, därest uppbörden för innevarande månad bleve lika med den för december månad nästlidet år eller 5,821,993 kronor 35 öre, för år 1913 uppgå till 71,211,580 kronor 43 öre. Det bör erinras, att detta belopp, för att bliva jämförbart med de här ovan för föregående år angivna, måste minskas med det belopp, som kan beräknas för lastpenningar samt för avkortningar och restitutioner. Efter sådant avdrag torde tullmedlen, netto, för innevarande år belöpa sig till ungefär 68,400,000 kronor.

Tulluppbörden utgjorde	År 1912	År 1913	Minskning		Ökning	
Under januari	3,793,246 ³⁰	4,975,792 ¹⁶	—	—	1,182,545 ⁸⁶	—
» februari	4,040,133 ⁶²	4,851,313 ¹⁶	—	—	811,179 ⁶⁴	—
» mars	4,955,309 ⁵⁸	5,491,605 ⁸⁸	—	—	536,295 ⁷⁵	—
» april	5,006,725 ¹⁸	6,665,336 ²⁸	—	—	1,658,611 ¹⁰	—
» maj	5,559,960 ³²	5,981,375 ⁵⁶	—	—	421,415 ²⁴	—
» juni	4,733,782 ⁵²	5,142,646 ¹²	—	—	408,863 ⁶⁰	—
» juli	4,852,212 ⁸²	5,602,435 ⁶⁸	—	—	750,223 ⁸⁶	—
» augusti	5,877,425 ⁵⁸	5,777,685 ⁴⁵	99,740 ⁰⁸	—	—	—
» september	6,606,161 ⁵⁴	6,619,743 ⁹²	—	—	13,582 ³⁸	—
» oktober	7,282,419 ³⁵	7,409,721 ⁸⁹	—	—	127,302 ⁰⁴	—
» november	7,440,126 ⁵⁸	6,871,932 ⁰⁸	568,194 ⁵⁵	—	—	—
» december	5,821,993 ³⁵	—	—	—	—	—

Såsom synes, har denna skattetitel sedan år 1911 ökat högst betydligt. Siffrorna för de sista månaderna i ovanstående tabell giva dock anledning förmoda, att kulmen redan uppnåtts. Vid sådant förhållande och

Transport kronor 58,925,000: —

Transport kronor 58,925,000: —

med hänsyn jämväl till de innevarande år vidtagna ändringar i tulltaxan, genom vilka tullfrihet för oskalat ris införts och sirapstullen nedsatts (Sv. Förf.-saml. nr 216), anser sig statskontoret böra hemställa, att tullmedlen i 1915 års riksstat upptagas till 67,000,000 kronor.»

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1914 yttrade departementschefen beträffande tullmedlen:

»Statskontoret hemställer, att samma medel i 1915 års riksstat upptagas till 67,000,000 kronor. Härvid har statskontoret utgått, bland annat, därifrån, att de debiterade tullmedlen, inklusive lastpenningarna, skulle för år 1913 uppgå till 71,211,580 kronor 43 öre, vilket belopp erhållits genom att till den kända uppbörden för månaderna januari—november lägga en beräknad uppbörd för december månad. Enligt mig från tullverket tillhandakommen uppgift utgör det numera för hela år 1913 kända beloppet av debiterade tullmedel jämte lastpenningar 71,360,855 kronor 62 öre. Det torde i detta sammanhang böra anmärkas, att i sistnämnda summa ingår ett belopp av ungefär 1,000,000 kronor, utgörande statsverkets inkomst under år 1913 av dels den från och med år 1914 avskaffade tullen å oskalat ris, dels ock så stor del av tullarna å risgryn och sirap som den, varmed dessa från och med innevarande års början nedsatts.

För att erhålla en siffra att lägga till grund för beräkningen av det belopp, varmed tullmedlen böra i riksstaten uppföras, har statskontoret vidare minskat beloppet för den debiterade tulluppbörden med dels däri ingående lastpenningar, dels ock avkortningar och restitutioner.

Bland avkortningarna ingå, bland annat, tullverkets utgifter för beslagrandelar, tullstatens enskilda pensionsinrättnings andelar av böter samt tulltjänstemans andelar av ersättning för vissa tjänstförrättningar. Då jag av skäl, som jag kommer att närmare utveckla vid behandlingen av tullverkets utgiftsstat, anser det vara

Transport kronor 58,925,000: —

Transport kronor 58,925,000: —
 riktigare, att nyssnämnda utgiftsposter passera riksstaten, ämnar jag föreslå, att för deras mötande uppföres ett anslag på tullverkets omkostnadsstat. Utgifterna i fråga böra alltså enligt min mening icke frånräknas tullmedlen före deras upptagande som inkomst i rikshuvudboken. Vid sådant förhållande och då berörda anslag i anslutning till utgifternas kända medeltal för senaste år torde böra upptagas med 500,000 kronor, bör i mitt förslag till beräkning av inkomst av tullmedlen för år 1915 ingå motsvarande belopp.

Enär jag anser den av statskontoret gjorda beräkningen av tullmedlen för nästkommande år riktig i enlighet med det av statskontoret använda beräknings sättet, hemställer jag, att det av statskontoret förordade beloppet, 67,000,000 kronor, ökat med av mig angivna 500,000 kronor, måtte uppföras i 1915 års riksstat, i vilken tullmedlen sålunda skulle ingå med 67,500,000 kronor.»

Med sistnämnda belopp hava tullmedlen också uppförts i förevarande förslag till riksstat.

Utskottet.

Utskottet har tillika inhämtat, att i tullmedel under januari—juli månader innevarande år inflytit 39,525,737 kronor 49 öre.

Med anledning därav att den i förslaget till riksstat beräknade inkomsten av statens tobaksmonopol 6,000,000 kronor icke med säkerhet kunde väntas ens till någon del inflyta under år 1915, har riksdagen numera beslutat höjningar i tullsatserna å tobak, vilka höjningar enligt importsiffrorna för åren 1909—1913 skulle bereda en ökad statsinkomst av 6,346,200 kronor. Då de höjda tobakspriserna kunna tänkas i någon mån minska konsumtionen, torde beloppet vid inkomstberäkningen försiktigtvis icke böra sättas högre än till 6,000,000 kronor. Med sistnämnda summa böra således de av Kungl. Maj:t beräknade tullinkomsterna ökas.

Utskottet hemställer sålunda,

att tullmedlen för år 1915 be-
 räknas till kronor 73,500,000: —

Transport kronor 132,425,000: —

Transport kronor 132,425,000: —

7:o.

Sockerskatten.

Statskontoret har angående sockerskatten, med erinran, att den i budgeten ingår med det debiterade beloppet efter avdrag för avkortningar, anført följande:

»Enligt den av 1905 års lagtima riksdag antagna beskattning av socker skulle för allt socker, som efter den 1 september 1906 inom riket tillverkades eller dit infördes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas en skatt med 13 öre för kilogram. För socker, som till riket infördes, skulle därjämte erläggas tull enligt tulltaxan. 1908 års riksdag höjde emellertid skattesatsen för åren 1909—1911 till 15 öre, för år 1912 till 15 ½ öre, och för tiden därefter till 16 öre för kilogram.

Enligt verkställda beräkningar utgjorde den årliga sockerkonsumtionen i riket:

år 1901—1902	råsocker	106,004	ton.
» 1902—1903	»	107,681	»
» 1903—1904	»	110,824	»
» 1904—1905	»	108,530	»
» 1905—1906	»	118,494	»
» 1907	raffinad	117,525	»
» 1908	»	116,686	»
» 1909	»	99,726	»
» 1910	»	116,826	»
» 1911	»	124,592	»
» 1912	»	126,504	»

eller för 6-års-perioden 1907—1912 i medeltal 116,976 ton med en årlig medelökning av 1,795.8 ton.

Skatten, som i 1911 och 1912 års riksstater uppfördes med ett belopp av 19,000,000 kronor, upptogs, efter beräkning av samma sockerkonsumtion som under

Transport kronor 132,425,000: —

Transport kronor 132,425,000: —

år 1911, på grund av den höjda skattesatsen i 1913 och 1914 årens riksstaten till 20,000,000 kronor.

Under januari—november innevarande år hava till fritt bruk utlämnats 120,993,984.5 kilogram. Om under innevarande månad utlämnas lika mycket som under december månad nästlidet år eller 10,330,901.8 kilogram, skulle sammanlagda kvantiteten av till fritt bruk under år 1913 utlämnat socker uppgå till 131,324,886.3 kilogram.

Den i länen debiterade skatten har, enligt meddelande från kontrollstyrelsen, intill nästlidne månads slut utgjort 19,090,704 kronor 80 öre. Förutsatt, att under innevarande månad skatten skulle debiteras med lika stort belopp som under samma månad nästlidet år eller 1,582,404 kronor 30 öre, skulle årets uppbörd kunna beräknas till 20,673,109 kronor 10 öre.

Genom tullverket har enligt meddelande från generaltullstyrelsen under januari—november månader innevarande år debiterats sockerskatt med 328,901 kronor 93 öre. Om motsvarande uppbörd under innevarande månad blir lika stor som under december 1912 eller 41,588 kronor 37 öre, kommer den genom tullverket debiterade sockerskatten för hela året att uppgå till 370,490 kronor 30 öre. Lägges detta belopp till det ovan anförda, finner man, att totaluppbörden å ifrågasvarande skattetitel kan för innevarande år beräknas till 21,043,599 kronor 40 öre.

På grund av den stegring i konsumtionen, som ännu synes fortgå och i sin mån torde främjas av den genom nådiga kungörelsen den 12 sistlidne september (Sv. Förf.-saml. nr 216) gjorda nedsättning i tullen för socker, torde sockerskatten kunna i 1915 års riksstat upptagas med ett till 21,500,000 kronor förhöjt belopp.»

Förslaget till riksstat upptager jämväl det sålunda förhöjda beloppet.

Bevillningsutskottet har inhämtat, att sockerskatt under år 1913 debiterats med 20,893,901 kronor 90

Transport kronor 132,425,000: —

Transport kronor 132,425,000: —
 öre och influtit med 20,891,057 kronor 59 öre samt
 under januari—juli månader innevarande år debiterats
 med 11,994,741 kronor. Det kan här förtjäna anmärkas,
 att sockerskatten åtminstone åren 1911—1913 influtit
 med icke oväsentligt högre belopp under det senare
 halvåret än under det förra.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet
 hemställa,

att sockerskatten måtte för år
 1915 beräknas till..... kronor 21,500,000: —

8:o.

Brännvinstillverkningskatt.

Statskontoret har uppgivit, att brännvinstillverk-
 ningen i riket utgjort:

år 1908	liter	40,519,377
» 1909	»	40,355,244
» 1910	»	39,221,751
» 1911	»	36,797,482
» 1912	»	41,744,395

eller i medeltal för dessa fem år 39,727,650 liter.

Medeltalet för femårsperioden 1907—1911 utgjorde
 39,642,011 liter.

Enligt vad utskottet från kontrollstyrelsen inhämtat,
 har tillverknigen under år 1913 uppgått till 45,244,044
 liter och under januari—juli månader innevarande år
 till 22,253,616 liter.

Beträffande tillverkningskatten meddelar stats-
 kontoret följande översikt över femårsperioden 1908—
 1912:

Transport kronor 153,925,000: —

Transport kronor 153,925,000: —

	Influten skatt	Restitution för		Statsverket behållet
		denaturerat brännvin	för högt erlagd skatt	
år 1908	24,458,555	3,078,698	18,242	21,361,615
> 1909	22,486,704	3,317,840	5,844	19,163,020
> 1910	24,413,892	2,770,082	11,307	21,632 503
> 1911	24,410,473	2,548,402	5,875	21,856,196
> 1912	24,211,832	1,564,208	1,558	22,646,066

Enligt av utskottet inhämtade upplysningar belöpte sig år 1913 skatten till 23,791,111 kronor och utgjorde, efter avdrag för restitutioner, det statsverket behållna beloppet 22,619,357 kronor. Under januari—juli månader i år hava influtit 9,832,490 kronor.

Ifrågavarande statsinkomst har i medeltal för åren 1910—1912 uppgått till 22,044,902 kronor.

Statskontoret, som approximativt beräknat 1913 års inkomst till 24,387,637 kronor 30 öre, har erinrat, att siffrorna för 1912 och 1913 kunde berättiga till att i 1915 års riksstat höja beräkningen av denna skatttitel från det för 1913 och 1914 beräknade beloppet 21,300,000 kronor till 22,500,000 kronor, men med hänsyn till de i rikets större städer pågående åtgärder för reglering av brännvinsförsäljningen funne statskontoret icke skäligt att föreslå någon höjning av det för 1914 beräknade beloppet 21,300,000 kronor.

Sistnämnda belopp har ock ingått i föreliggande förslag till riksstat.

Utskottet.

Utskottet har ansett hänsynen till den av statskontoret omförmälda regleringen av brännvinsförsäljningen böra, icke minst sedan denna reglering vunnit stöd i vissa på Kungl. Maj:ts förslag av innevarande riksdag genomförda ändringar i gällande brännvinsförsäljningsförordning, föranleda nedsättning av det av statskontoret och Kungl. Maj:t för förevarande inkomst-

Transport kronor 153,925,000: —

Transport kronor 153,925,000: —
 titel beräknade beloppet, detta alldeles oavsett den inverkan, som rubbningarna på det ekonomiska området kunna antagas utöva. Utskottet har i sådant hänseende ansett en nedsättning med 1,300,000 kronor vara påkallad och hemställer sålunda,

att brännvinstillverkningsskatten
 måtte för år 1915 beräknas till kronor 20,000,000: —.

9:o.

Punschskatten.

Denna skatt, vilken utgår med 60 öre för varje liter punsch, som utlämnas till försäljning, uppfördes i 1904—1906 årens riksstater med 1,300,000 kronor. Efter det vid 1906 års riksdag en särskild stämpelavgift till enahanda belopp som för punsch stadgats även för arrak och rom, höjdes beräkningen för år 1907 till 1,500,000 kronor, med vilket belopp titeln sedermera varit i 1909—1912 årens riksstater uppförd. På grund av inkomsttitelns jämna stegring föreslog statskontoret i sina den 13 december 1911 och den 13 december 1912 avgivna underdåniga utlåtanden angående inkomstberäkning för åren respektive 1913 och 1914, att titeln måtte upptagas med förhöjda belopp respektive 1,700,000 och 1,800,000 kronor, vilka förslag blevo av Kungl. Maj:t och riksdagen bifallna.

Skatten inflöt

år 1910 med	kronor 1,693,655: —
» 1911 »	» 1,743,532: —
» 1912 »	» 1,838,119: —
samt 1913 med	» 1,956,992: —

Statskontoret, som approximativt beräknat sistnämnda års skatt till 1,901,443 kronor 3 öre, har, i

Transport kronor 173,925,000: —

Transport kronor 173,925,000: —
 betraktande av skattens stigande tendens, ansett densamma utan fara kunna i 1915 års riksstat beräknas till samma belopp som för 1914 eller 1,800,000 kronor.

Denna beräkning har ock följts i förevarande förslag till riksstat.

Utskottet, som inhämtat, att under januari—juli månader innevarande år i punschskatt influtit 1,204,677 kronor, hemställer,

att stämpelavgiften för försäljning av punsch, arrak och rom för år 1915 måtte beräknas till ... kronor 1,800,000: —

10:o.

Maltskatten.

Å denna skattetitel har

	influtit	avkortats eller restituerats	åt statsverket behållits
	kronor	kronor	kronor
år 1910	5,369,027	214,899	5,154,128
» 1911	5,289,219	229,797	5,059,422
» 1912	5,168,853	255,769	4,913,084
» 1913	5,510,820	273,953	5,236,866

Statskontoret, som approximativt beräknat 1913 års uppbörd till 5,492,591 kronor 33 öre, har i anslutning härtill framhållit:

»Enligt uppgifter, inkomna från Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i länen, har emellertid skattebeloppet för den malt, som under tillverkningsåret 1 oktober 1912—30 september 1913 använts till svag-

Transport kronor 175,725,000: —

Transport kronor 175,725,000: —

dricka, för vilken skatt tillverkarna, enligt 8 § 1 mom. i Eders Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker den 7 augusti 1907, sådan samma paragraf lyder enligt nådiga förordningen den 20 augusti 1909, äga att erhålla restitution, uppgått till sammanlagt 265,638 kronor 9 öre. Om från ovannämnda 5,492,591 kronor 33 öre drages restitutionssumman 265,638 kronor 9 öre, uppkommer det belopp av 5,226,953 kronor 24 öre, vartill maltskatten kan beräknas uppgå för år 1913.»

Och har statskontoret hemställt, att ifrågavarande skattetitel må i riksstaten för år 1915 beräknas till 5,000,000 kronor.

Så har ävenledes skett.

Utskottet, som inhämtat, att under januari—juli innevarande år influtit 3,573,085 kronor, får likaledes hemställa,

att maltskatten måtte för år
1915 beräknas till kronor 5,000,000: —

11:o.

Brännvinsförsäljningsmedel.

Sist bland »tullar och acciser» har statskontoret uppfört brännvinsförsäljningsmedel, som numera tillfalla statsverket.

Dessa medel uppgingo till

år 1910	kronor	16,831,708: 43
» 1911	»	19,051,380: 15
» 1912	»	19,426,838: 40,
eller i medeltal för dessa tre år	»	18,436,642: 33

Statskontoret har föreslagit denna titels upptagande till 19,000,000 kronor, med vilket belopp den ock ingått i den föreslagna riksstaten.

Transport kronor 180,725,000: —

Transport kronor 180,725,000: —

Utskottet.

Bevillningsutskottet har inhämtat, att ifrågavarande medel under år 1913 belöpt sig till 15,610,112 kronor.

Till detta belopp bör emellertid, för att detsamma skall bliva fullt jämförbart med angivna beloppen för 1910—1912, läggas i runt tal 3,884,000 kronor, motsvarande vad brännvinsförsäljningsbolagen, enligt från kontrollstyrelsen meddelad upplysning, jämlikt föreskriften i kungörelsen den 19 december 1913 2 § reserverat för bestridande av utskylder för tidigare år än 1914.

Av enahanda skäl, som föranlett utskottet att påyrka nedsättning av brännvinstillverkningsskattens beräknade belopp, har utskottet funnit nedsättning även här böra ifrågasättas. Av ifrågavarande bägge nedsättningar bör givetvis föranledas en motsvarande minskning av den i förslaget till riksstat under *utgifter för kapitalökning* uppförda avsättningen till statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Utskottet hemställer,

att brännvinsförsäljningsmedlen
mätte för år 1915 beräknas till... kronor 18,300,000: —

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1915 äro samtliga nu behandlade bevillningar tillika med inkomsttiteln *mantalspenningar* uppförda under rubriken **A. Egentliga statsinkomster, I. Skatter.** Under förutsättning att riksdagen godkänner bevillningsutskottets ovan intagna förslag och under förutsättning tillika att inkomsttiteln *mantalspenningar* i riksstaten uppföres med det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 850,000 kronor, kommer totalsumman under berörda rubrik skatter i den av riksdagen beslutade riksstaten att uppgå till 199,875,000 kronor.

Transport kronor 199,025,000: —

Transport kronor 199,025,000: —

12:o.

Postmedlen.

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1915 återfinnas, liksom i riksstaten för innevarande år, postverkets inkomster under rubriken »B. Inkomster av statens produktiva fonder, statens affärsverksamhet». Under nämnda rubrik har såsom inkomstsiffra utförts *överskottet* mellan postverkets bruttoinkomster och driftkostnad, och postmedlen upptagas alltså numera i riksstaten till beräknad *netto*inkomst och icke, såsom före år 1912 varit fallet, till beräknad *brutto*inkomst.

1914 års inkomststat upptog följande siffror:

inkomster, <i>bevillning</i>	27,308,000 kronor
driftskostnader	24,308,000 »
överskott.....	3,000,000 kronor.

Generalpoststyrelsen har i skrivelse den 25 september 1913 rörande beräkning av postverkets inkomster för år 1915 anfört följande:

»Postverkets inkomster i följd av *inrikes rörelsen* under första halvåret 1913 hava utgjort i runt tal 12,505,800 kronor. Motsvarande inkomster för första halvåret 1912 utgjorde 12,029,300 kronor. Ökningen för första halvåret 1913 är således 476,500 kronor eller 3.96 proc.

Postverkets inkomster för år 1912, i riksstaten för samma år upptagna till 24,000,000 kronor, hade av generalpoststyrelsen i det den 24 oktober 1912 avgivna förslag till inkomstberäkning för år 1914 beräknats komma att uppgå till 24,800,000 kronor i runt tal. Vid avgivandet av berörda förslag var generalpoststyrelsen på grund av den framflyttning i tiden för dess avgivande, som jämlikt anmodan från civildepartementet ägde rum, hänvisad att grunda sina beräkningar på allenast första halvåret i stället för, såsom förut, de tre första kvartalen, vilket givetvis måste i viss mån inverka i avseende å beräkningarnas säkerhet. Generalpoststyrelsen, som vid förslaget avgivande saknade anledning befara, att icke inkomsterna å *inrikes rörelsen* för senare halvåret 1912 skulle komma att ökas i samma proportion som under

Transport kronor 199,025,000: —

Transport kronor 199,025,000: —
 första halvåret eller med 6.65 proc. å enahanda inkomster för motsvarande halvår 1911, upptog därför dessa inkomster för senare halvåret 1912 efter samma ökningsprocent. Nu har det emellertid visat sig, att inkomsterna å inrikes rörelsen för sistnämnda tid ökats allenast med 5.34 proc. De uppgingo nämligen under andra halvåret 1911 till 11,387,100 kronor och under andra halvåret 1912 till 11,995,100 kronor.

Vid beräkning av ökningsprocenten för senare halvåret 1913, som generalpoststyrelsen har grundad anledning förvänta komma att avsevärt överstiga motsvarande tal beträffande förra halvåret, torde emellertid, med hänsyn till vad ovan anförts, icke enligt generalpoststyrelsens åsikt under några förhållanden böra nu räknas med högre siffra än 5.34 proc.

Med denna siffra skulle inkomsterna i följd av inrikes rörelsen, som under förra halvåret 1913 ökades med 3.96 proc., för hela år 1913 kunna antagas komma att med 4.65 proc. överstiga samma inkomster för år 1912.

Emellertid lär man knappast, enligt vad erfarenheten, på sätt ovan omförmälts, givit vid handen, vid så stora summor, som det nu rör sig om, kunna beräkna, att allt framgent postverkets inkomster skola ökas med så hög procent, som då summorna voro lägre.

Postverkets *sammanlagda inkomster* under de sistförflutna 5 åren hava uppgått till följande belopp:

år 1908	=	19,877,156;	ökningsprocent	=	1.15
» 1909	=	19,951,000;	»	=	5.51
» 1910	=	21,905,318;	»	=	4.45
» 1911	=	23,260,148.	»	=	6.18
» 1912	=	24,664,104;	»	=	6.04

Sammanlagda procenttalen av inkomstökningen för nämnda 5-årsperiod uppgå således till 23.33 proc. eller per år 4.67 proc. Detta visar också en minskning i förhållande till 5-årsperioden 1907—1911, för vilken motsvarande siffror utgjorde 23.85 proc. resp. 4.77 proc.

Ett ytterligare skäl att icke nu beräkna alltför stor procentökning av inkomsterna torde måhända även kunna hämtas av följande omständighet.

Vid den världspostkongress, som, enligt vad nu är bestämt, skall sammanträda i Madrid den 10 september 1914, skola behandlas åtskilliga förslag om ändring av det internationella brevpottot, vilket för närvarande utgör 25 cts för de första 20 grammen och 15 cts för varje följande viktsats av 20 gram eller del därav. Det längst gående av dessa förslag innebär införande i den allmänna internationella utväxlingen av det s. k.

Transport kronor 199,025,000: —

Transport kronor 199,025,000: —

penny-portot, d. v. s. ett porto av 10 cts för varje viktsats av 20 gram. För den händelse någon minskning i det internationella brevportot skulle bliva beslutad, kommer givetvis dylikt beslut att i någon mån inverka på svenska postverkets inkomster för år 1915. Emellertid torde kongressens beslut kunna antagas komma att träda i tillämpning tidigast den 1 oktober 1915.

På grund av den ovan angivna beräknade inkomstsumman för år 1912 beräknades av generalpoststyrelsen på samma gång inkomsterna under de närmast följande åren böra ökas med 4.5 proc. och uppgå

för år 1912 till	kronor 25,905,600 och
» » 1914 »	» 27,071,400

eller i runt tal till 27,100,000 kronor.

Postverkets inkomster hava emellertid i riksstaten för år 1914 upptagits till 208,000 kronor högre än av generalpoststyrelsen föreslagits eller till 27,308,000 kronor, utgörande å de år 1912 beräknade inkomsterna för år 1913, kronor 25,905,600, en ökning av 5.41 procent och å de av generalpoststyrelsen härefteråt beräknade samma inkomster, kronor 25,774,000, en ökning av 5.95 proc.

Då nu emellertid, såsom förut anförts, erfarenheten visat, att inkomsterna för år 1912 icke uppgått till väntat belopp och inkomstökningen för första halvåret 1913 allenast belöpt sig till 3.96 proc. samt en nedgång i rörelsen med endast 1 proc. medför en minskning i årsinkomsten av omkring 250,000 kronor, vill det synas generalpoststyrelsen — med hänsyn jämväl till inträffande ekonomiska förhållanden, vilka nu icke kunna förutses, men som kunna verka till nedgång i postverkets inkomster, — som om försiktigheten bjöde att icke kalkylera inkomstökningen för innevarande år samt åren 1914 och 1915 till mera än 4.5 proc. per år.

De verkliga inkomsterna av den <i>inrikes</i>	
<i>rörelsen</i> år 1912 utgjorde	kr. 24,024,400
Om detta belopp ökades med 4.5 procent »	1,081,100
skulle inkomsterna av den <i>inrikes</i> rörelsen år 1913 kunna beräknas komma att utgöra	kr. 25,105,500
Postverkets inkomster av den <i>utrikes</i> rörelsen, uppgingo år 1912 till	kr. 639,700
Å denna inkomst torde även böra för år 1913 beräknas en ökning av 4.5 procent	» 28,800 kr. 668,500.

Postverkets sammanlagda inkomster för år 1913 skulle då komma att uppgå till kr. 25,774,000

Transport kronor 199,025,000: —

Transport kronor 199,025,000: —

Efter enahanda beräkningsgrund skulle inkomsterna komma att för år 1914 ökas med ... » 1,159,800
 och uppgå till kr. 26,933,800
 samt för år 1915 ökas med » 1,212,000
 och sålunda uppgå till kr. 28,145,800
 eller i runt tal för sistnämnda år till 28,150,000 kronor.

I sistnämnda summa torde ock kunna anses inräknade de sportelandelar, som för samma år redovisas till postverket.»

Statskontoret har i sin skrivelse den 11 december 1913 i enlighet med inhämtade upplysningar gjort följande beräkning rörande postverket för år 1915:

inkomster	28,150,000 kronor
driftkostnader	24,690,000 »
överskott.....	3,460,000 kronor.

Sedermera har i underdånig skrivelse den 1 maj 1914 generalpoststyrelsen på förekommen anledning meddelat, att, såvitt med ledning av förhållandena under innevarande år hittills kunde bedömas, överskottet av postverkets rörelse för år 1915, därest oförutsedda händelser icke inträffade, syntes kunna beräknas till omkring 540,000 kronor mer, än som upptagits i generalpoststyrelsens förslag till postverkets stat för driftkostnaderna för samma år, 3,460,000 kronor, eller således till 4,000,000 kronor.

Sedan statskontoret i yttrande den 11 maj 1914 lämnat generalpoststyrelsens beräkningar utan erinran, har vid ärendets föredragning i statsrådet den 14 maj 1914 chefen för finansdepartementet, efter samråd med chefen för civildepartementet, hemställt, att disponibla medel från postverket för år 1915 måtte få beräknas till 4,000,000 kronor.

Med detta belopp ingå dessa medel ock i den nu föreslagna riksstaten.

Enligt från generalpoststyrelsen meddelad upplysning utvisar postverkets huvudbok för år 1913:

Transport kronor 199,025,000: —

	Transport kronor	199,025,000: —
inkomster	25,707,140: 96 kronor	
driftkostnader	21,474,095: 42 »	
överskott	4,233,045: 54 kronor.	

Utskottet hemställer,

att för statsverket disponibelt
överskott från postverket för år 1915
måtte beräknas till kronor 4,000,000: —

Summa kronor 203,025,000: —

Stockholm den 19 september 1914.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.

Reservation

av friherre *Palmstierna*, som anförde:

Sedan 1907 och 1911 års riksdagar genom sina beslut om sättet för beräkning av den skatt å inkomst, vilken skall ingå uti statsbudgeten, och avsättandet av de reserverade medlen till statsverkets kassa-fond lämnat en direkt hänvisning till att vid budgetens uppgörande endast de under året påräkneliga inkomsterna skola tagas i betraktande, synes det angeläget att i den mån ske kan söka ge budgetens inkomstsida sådan karaktär, att densamma i det närmaste ger ett troget uttryck av de verkliga förhållandena under budgetsåret. Denna erinran är så mycket angelägnare att nu framställa som rådande omständigheter lätt fresta till att genom ett överskattande av påräkneliga inkomster och ett uppgörande av en budget, som ter sig vacker på papperet, söka undgå eljest nödvändiga skatteförhöjningar.

Ett dylikt tillvägagångssätt är icke överensstämmande med en sund statshushållning och kan medföra statsfinansiella efterräkningar, vilka måhända framkomma just vid den tid, då de äro svårast att betala. Det torde sålunda få anses sannolikt, att den nuvarande krisens verkningar först efter något år bli som mest kännbara för den stora massan av landets skattedragare. För dessa vore det följaktligen bättre att omedelbart åtaga sig de ökade bördorna med utsikt att senare kunna åtnjuta någon lättnad. Därigenom vunnes även den fördelen, att statsförvaltningen bereddes ökad trygghet under en tid, då oväntade påfrestningar å statskassan kunna förväntas.

Nu har bevillningsutskottet emellertid icke använt här förordade tillvägagångssätt, utan strävat efter att för nästkommande år undvika varje skatteförhöjning och i viss utsträckning med hänsyn härtill fixerat inkomstbeloppen. Sålunda har utskottet endast i fråga om inkomst- och förmögenhetsskatten vidtagit någon egentlig reduktion med anledning av krisen, men det torde likväl kunna förutsättas, att en relativt allmän nedgång av inkomsterna kommer att äga rum såväl under nästa som följande år. Utan tvivel komma sådana poster som stämpelmedel å bouppteckningar — på grund av lägre upptaxeringar — och tullmedel — till följd av minskad handelsomsättning — samt socker- och

brännvinstillverkningskatt m. fl. att visa nedgång liksom alla inkomster, vilka härleda sig från den allmänna rörelsen, skola sjunka med dess minskade intensitet. Den sänkning av inkomst- och förmögenhetsskatten utskottet vidtagit torde också komma att visa sig vara för ringa. Deklarationerna för inkomst- och förmögenhet åren 1915 och 1916 komma med all säkerhet att utvisa högst väsentlig nedgång, och detta särskilt i fråga om bolagen. Försiktigheten borde då enligt min uppfattning ha bjudit, att man närmare än som framgår av bevillningsutskottets betänkande sökt anpassa sig efter vad nästkommande år med sannolikhet skall innebära. Härför talar även en annan omständighet, nämligen att landet förr eller senare måste ersätta de medel, vilka nu utgå för anordningar till skyddandet av vår neutralitet m. m. Detta kan ej undgås och det är för den skull betydelsefullt att icke belasta senare år med vad år 1915 rätteligen bör bestrida.

Beträffande valet av beskattningsform, synes det vara uteslutet att påyrka ökad indirekt beskattning. Valet står mellan olika slag av direkta skatter, och första försvarsberedningen har i del II i sitt betänkande angivit vissa av dessa, såsom höjning av arvs-katten i vad den rör större arvslotter, ökning av inkomst- och förmögenhetsskatten med exempelvis 10 procent, vissa höjningar i stämpelbeskattningen utom å bouppteckningar, samt borttagande av den förut genom 1910 års inkomstskatteförordning införda bestämmelsen om rätt att vid inkomstens taxering njuta avdrag för andra utskylder än kronoutsylder.

Vid avgörandet av vilken skatt, som bör tillgripas, torde ej böra förbises, att den förutvarande bevillningen från början var avsedd att utgöra den post i inkomstbudgeten, som skulle vara rörlig och användas för täckandet av mer tillfälliga behov, när det visade sig mindre lämpligt att pålägga nya permanenta skatter. I våra kommuner fungerar bevillningen också fortfarande på detta sätt, men vad statsregleringen angår hade den avsevärd tid innan 1910 års reform betraktats såsom fixerad med bestämd skattesats. Det synes mig likväl riktigt att låta inkomst- och förmögenhetsskatten, som i vår budget efterträtt bevillningen å fast egendom och inkomst, erhålla den karaktär av regulator för täckande av budgetens tillfälliga behov, vartill man från början avsett bevillningen. Fördens skull har jag också inom bevillningsutskottet förordat en höjning av inkomst- och förmögenhetsskatten.

Sedan detta yrkande icke bifallits av utskottet, har jag avstått ifrån att formulera erforderlig förändring av förordningen och bringa ärendet till votering i kammaren och detta av det skäl att riksdagen denna gång såsom för övrigt de flesta gånger då statsregleringen be-

handlas icke är tillräckligt arbetsför. Även detta år få vi bevittna det egendomliga förhållandet, att den svenska riksdagen behandlar en av sina viktigaste uppgifter, reglerandet av statsbudgeten, så fåtaligt samlad att yrkanden, som medföra votering, äro olämpliga att framställa. Liksom jag tidigare framhållit — vid remissen av Kungl. Maj:ts proposition om införande av tobaksmonopol — är det nödvändigt att rättelse härutinnan sker, men innan dess torde det icke vara gagneligt att åt en votering, som äger rum under nu anförda förhållanden, överlåta den viktiga frågan om påläggandet av ökad beskattning å vårt folk;

samt av herrar *Bäckström*, *Sandler* och *Källman*, vilka i huvudsak stämt med friherre *Palmstierna*.